

Foto: Valentijn te Plate

Hondsdrif, te vinden in de vaak soortenrijke ondergroei van knip- en scheerheggen.

De knip- en scheerheg

Heggen en hagen. In onze taal worden deze woorden door elkaar gebruikt, hoewel desgevraagd de meeste mensen wel een verschil kunnen aangeven. Hagen zijn hoog; heggen zijn compact door regelmatig onderhoud. De overheid kent in haar subsidieverstrekking ook een onderscheid: ze kent subsidie toe aan boeren voor struweelheggen die slechts één in de zoveel jaar beheerd hoeven te worden, en voor knip- en scheerheggen met een jaarlijkse onderhoudsbeurt.

Foto: Valentijn te Plate

Tegenwoordig zijn er steeds meer provinciale overheden die een ecologisch waardeverschil menen te zien tussen de verschillende soorten heggen. In sommige provincies krijgen natuurbeschermingsorganisaties al geen subsidie meer voor knip- en scheerheggen, omdat deze ecologisch niets tot weinig voor zouden stellen.

Het is daarom goed om terug te gaan in de tijd, toen ijzerdraad en gaas nog niet bestonden, maar jagers en verzamelaars boe-

ren werden of door boeren werden verdreven. In een tijd dat de natuur nog sterk en de mens zwak was. De mens probeerde manmoedig zijn vee en gewassen tegen alom aanwezige wilde dieren te beschermen.

Haven en goed

Heggen keren echter vee noch wild. Gevlochten heggen doen dat wel. Zo'n achttien jaar geleden kwamen de eerste boeren naar onze landstreek en werd begonnen

Authentiek
gereedschap
voor
heggenbeheer.

VERENIGING NEDERLANDS
CULTUURLANDSCHAP

Foto: Valenijn te Plate

Vlechtsporen aan weerszijden van een voormalige veedrift.

met ontginning van de bossen. De wilde grazers werden verdreven of gedood en zo goed mogelijk geweerd uit de met bloed, zweet en tranen op de natuur veroverde akkertjes. Misoogst of wildroof betekende immers hongersnood. Mensen konden hun vee en gewas alleen beschermen door het dag en nacht te hoeden en te bewaken, of af te perken met tunen van takkenhout, of met vlechthekken, al dan niet op wallen. De raatakkers of celtic fields waren zonder deugdelijke bescherming tegen de alom aanwezige natuur aan de 'goden overgeleverd'. Hagel en slagregens kon je als vroege boer niet keren, maar het wild uit de natuur wel.

In vrede

De vlechtheg kent dus een lange geschiedenis. Het beheer ervan, met het uitdrukkelijke doel vee binnen en wild buiten te houden, dwingt de vlechter tot bepaalde ingrepen en beheersvormen die in heel Europa en deels daarbuiten zijn terug te vinden. Julius Caesar beschreef het fenomeen toen hij tijdens

zijn strafexpeditie tegen de Nerviers en Eburonen gehinderd werd door gevlochten hekken. Wanneer hekken goed dichtgevochten binnenhielden wat binnen moest blijven en buitensloten wat buiten moest blijven, lagen de omhaagde percelen er behaaglijk en in vrede bij. De hekken bleven lange tijd in grote delen van Europa de enige veilige wijze van afbakening, tot vanuit Amerika, na de Eerste Wereldoorlog, het prikkeldraad z'n intrede deed. Dit zou een vernietigende uitwerking hebben op het aangezicht van wat eens behaaglijk en in vrede lag.

Revival

Gevlochten hekken raakten dus ook in onbruik. Slechts in enkele landstreken, met name in Groot-Brittannië, Ierland en in sommige geïsoleerde gebieden in Frankrijk, is het ambacht bewaard gebleven. In ons land zijn inmiddels ook succesvolle heggenvlecht-revivalcursussen en zelfs een jaarlijks kampioenschap Maasheggenvlechters. Het historisch beeld wordt in deze gebieden nog het dichtst geëvenaard. Deze hekken zijn

compact dichtgevochten en veekerend, met daartussen lossere uitgegroeide hagen met voldoende taklengte om de haag opnieuw te vlechten.

Struweelheggen bestonden in Nederland vooral in nattere polders en uiterwaarden waar de veekerende sloten spontaan met hagen volgroeiden. Het was niet nodig deze te vlechten: de sloten hielden immers het vee al tegen. Deze heggen waren vroeger op grote schaal te zien in bijvoorbeeld de provincie Zeeland, in de uiterwaarden van Rijn, Waal en IJssel, en in de Betuwe. Daar waar sloten graven vanwege een dieper grondwater niet loonde, stonden de vlechtheggen. De gevlochten heggen, zo vertellen Franse en Britse boeren, werden niet geknipt maar compact en in toom gehouden met behulp van heggenzwaarden, een soort hellebaard. Knipheggen bestonden al sinds mensenheugenis rond moestuinen, boerenerven en boomgaarden.

In het oude hagenlandschap werd alles benut; niet alleen de grazige weiden, ook de akkers en de hagen zelf. Struweelheggen werden vaak verpacht aan busselmakers of -binders. Eens in de vijf tot tien jaar werden de struweelheggen 'afgezet' bij de grond. De busselmakers verkochten in dorpen en steden hun bussels of 'bondekens' weer aan bakkers. Een goede busselmaker kende de oven van iedere bakker van binnenuit, wist hoeveel bussels die nodig had en welke samenstelling hout het snelst en welke het traagst de oven verwarmde en hoelang het nasmeulde.

Miljoenen kilometers hekken en hagen zijn uit het Europese landschap verdwe-

Bron: British Film Institute | YouTube

Wie na het vlechten verzuimt de heg compact te houden, zal zien dat de liggende gevlochten takken na het uitlopen door het gewicht omlaag worden geduwd. Zware windstoten en herfst-stormen kunnen vervolgens een ontwrichtend effect hebben op de liggers en op de vaak smalle dunne aanhechtingen waar de tak met het vlechten geknipt is. Dit beeld is uit een oude instructie-film uit Groot-Brittannië (1942) waarin uitvoerig wordt getoond hoe met een heggenzwaard de vlechtheg onderhouden moest worden.

nen, een proces dat nog altijd doorgaat. Bovendien worden de heggen die er nog staan vaak gekleinereerd en uitgekleeft. De machines waarmee men heggen tegenwoordig vaak te lijf gaat, spreken boekdelen over hoe men denkt over deze stoffering van het landschap. Het zijn niet de lieflijke, ons landschap sierende groene kamerschermen vol leven. Ze worden gezien als nutteloze sta-in-de-wegs. Ze worden afgeragd met zogenoemde klepelmachines, waardoor het hout wordt gespleten, gebroken en klaargestoomd voor schimmel en rot. Ook worden heggen soms zó vlijtig geschoren en wordt het onkruid eronder zó grondig weggespoten, dat je er slechts meelij mee kunt hebben. Er past nog geen merelnestje in.

In de ban gedaan

Maar vergis je niet: heggen die met zorg en liefde als kunstwerken worden behandeld, geven het landschap de menselijke maat terug en nemen zoveel mogelijk dieren en planten op. Daarbij kunnen ze als het moet eeuwen, zo nodig millennia, voortleven uit zaad, wortel en tak. Boeren denken bij heggen vaak aan wild uitgegroeide bosranden, veel schaduw en ruimteverlies. En natuurbeschermers denken bij heggen op boerenland vaak aan mishandelde en/of gekleinereerde, ecologisch waardeloze elementen, zonde van het geld. Het mag daarbij bevreemden dat er tegenwoordig op ambtelijke burelen maar ook bij natuurbeschermers stemmen opgaan om knip- en scheerheggen in de ban te doen en subsidies af te schaffen. De cultuurhistorie wordt hierbij genegeerd en de vooroordelen zijn bovendien onwaar. Goed beheerde knip- en scheerheggen, ook op land van de boer, herbergen wel degelijk veel leven en zijn absoluut te verkiezen boven doods prikkeldraad of helemaal niets.

Wie de moeite neemt zich te verdiepen in het cultuurhistorische beeld van de veekerende heggen weet dat hoge en lage heggen altijd samen voorkwamen. De percelen waren ooit veel kleiner dan nu. Wild uitgegroeide heggen beschadigden het vlechtwerk en wierpen te veel

schaduw op de percelen. Ze werden dus bijgehouden, zodat ze met zo min mogelijk hinder functioneerden als deugdelijke veekering. Heggen moeten echter regelmatig opnieuw gevlochten worden, en daarvoor moest de heg eerst uitgroeien, zodat er handige vlechttakken ontstonden. Er waren dus altijd zowel doorgegroeide heggen (met het oog op een nieuwe vlechtronde) als gesnoeide heggen. En er waren struweelhagen, meestal op slootkanten. Met hun hout dienden ze het gerief en met hun wortels beschermden ze de slootoever tegen vertrapping door het vee. Een beheercyclus van eens in de ongeveer tien jaar resulteerde ook in een afwisseling van hoge en lage (net afgezette en weer uitlopende) hagen.

In dat gevarieerde landschap in de geschiedenis, toen er nog geen kunstmest was, leefde alles wat nu op rode lijsten staat. Dus een beetje meer vertrouwen in het historisch beheer is op z'n plaats. Bovendien kunnen natuurorganisaties overhangende takken en schaduw die je bij een struweelheg op de koop neemt goed hebben, daar waar veel

boeren liever kiezen voor knip- en scheerheggen die minder ruimtebeslag innemen. Omdat boeren daar een vergoeding voor krijgen die wij als samenleving ophoesten, mogen wij dan ook vragen om een heg die iets voorstelt, bijvoorbeeld een heg die minstens 1 meter 20 breed is en 1 meter 20 hoog.

Overtrokken met spinnenwebben

Als knip- en scheerheggen goed zijn dichtgegroeid, zijn ze nauwelijks doorzichtig. Ze bestaan uit een dichte wirwar van takken, de wind heeft er nauwelijks vat op en ze staan bewegingsloos en stevig. Als je voor een dag een kleine zangvogel moest zijn, zou je in zo'n dichte haag veilig zijn tegen sperwer en havik. Maar de meeste vogels broeden in de heggen. Dit geldt voor struweelheggen in even sterke mate als voor knip- en scheerheggen. Wel is het zo dat sommige vogels een voorkeur hebben voor een bepaald type heg. Volgens Engels onderzoek zijn het in Groot-Brittannië voornamelijk de geelgors, kneu en grasmus die men in knip- en scheerheggen aantreft. De eerlijkheid gebiedt te zeggen

Foto: Valentijn te Plate

Boven: Een struweelhaag wordt ongeveer eens in de 10 jaar 'afgezet'.
Onder: Een knip- en scheerheg wordt ieder jaar onderhouden en heeft een wenselijk formaat van minimaal 1 meter 20 breed en 1 meter 20 hoog.

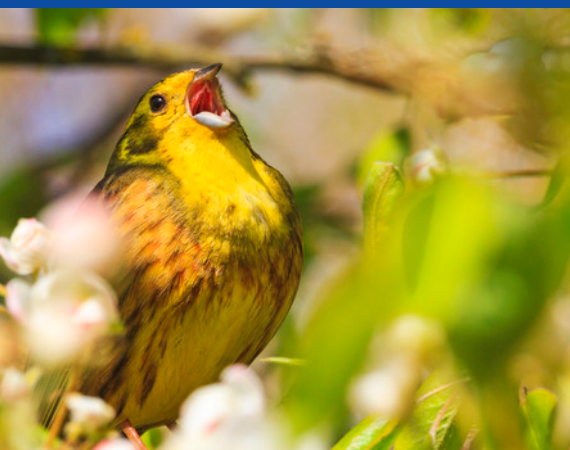
Foto: Lars van Peij

dat die hagen minstens anderhalve meter breed en hoog zijn, met grote overstaanders erin, en niet tot aan de rand bemest en bespoten worden. Ook roodborst, merel, heggenmus, staartmees en zelfs braamsluiper trekken hun snaveltjes niet op voor een knip- en scheerheg. Maar ook grotere vogels maken er dankbaar gebruik van. Groepen ransuilen bijvoorbeeld; die overwinteren in knip- en scheerheggen overtrokken met kamperfoelie.

Veel kennis is anekdotisch van aard, maar dat die knip- en scheerheggen leven, staat als een paal boven water. Staartmeesjes, vinken en braamsluiers,

zwartkoppen en heggenmussen, roodborstjes en winterkoninkjes, ze bouwen er allemaal hun nesten in. De knip- en scheerheggen zijn in de herfst overtrokken met spinnenwebben, goed zichtbaar in de ochtenddauw; een bewijs dat spinnen er veel insecten vangen. Maretakken, korstmossen en klimop, zelfs kamperfoelie en heggenroos kun je in knip- en scheerheggen aantreffen. Eekhoorns, spitsmuizen en dwergmuizen; sommige dieren trekken er slechts door of langs, andere wonen er. De bloei is weliswaar minder uitbundig dan in een struweelheg, maar zeker meidoorns en hazelaars bloeien en dragen vrucht, genoeg als snack en ruim voldoende voor de vermeerdering.

Veel vogels hebben voorkeur voor broeden in een knip- en scheerheg, zoals de geelgors, kneu en grasmus.

Foto's: I23RF

Maatwerk

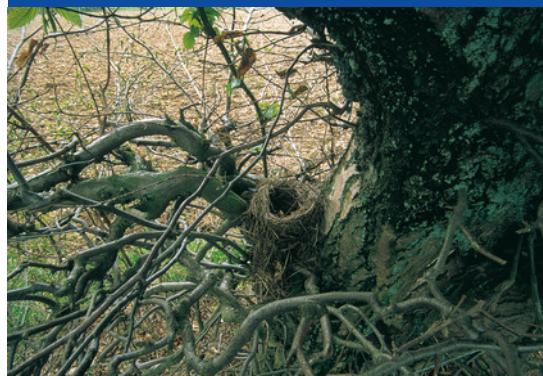
Voor de biodiversiteit in heggenlandschappen geldt dat een aaneengesloten netwerk van doorslaggevend belang is. Het is daarom belangrijk om juist op het boerenland de verbindingen te maken met omliggende bosjes, bossen en natuurgebieden. Wanneer op boerenland heggen worden aangeplant, zijn natuur- en landschapsliefhebbers de vragende partij, en is de boer de 'draaiende' partij. Als over boerenland ergens alleen met een knip- en scheerheg verbinding kan worden gelegd, dan zij het zo.

In de recente praktijk was er een boer die wel heggen wilde, maar geen gangbare. Hij had een voorliefde voor wilde rozensoorten. Hij kreeg een heg met wilde rozen erin, waar zelfs uiterst zeldzame rozen in zaten. En een andere boer wilde wel een heg, maar geen doorns. Die kreeg een doornloze heg met hazelaar, eik, lijsterbes, es, struikiep, spaanse aak, beuk en haagbeuk.

Iedereen die zijn land wil afbakenen, moet levende heggen laten prevaleren boven het levenloze prikkeldraad. En daarmee het goede voorbeeld geven aan de boeren. Dit geldt zeker voor terreinbeheerders. Verplaats je in eens een hommel, bij, vlinder, kikker of pad. Geef ze handvatten in het huidige aangeharkte levenloze land. Heggen – ook knip- en scheerheggen van een gezonde omvang – bieden dan houvast. We moeten weg uit het dogmatisch denken; alles is nog altijd beter dan prikkeldraad.

Knip- en scheerheg overtrokken met spinnenwebben.

Nestjes komen veelvuldig voor in de knip- en scheerheg.

Ontluikende aronskelken onder een vlechthege.

In Zuid-Limburg vind je zelfs maretak in een knip- en scheerheg.

Foto's: Valentijn te Plate

VNC start onderzoek naar effecten van heggen op broedvogels

Om nog meer te weten te komen over de rol van heggen op vogels, is de VNC onlangs samen met het Sovon begonnen aan een onderzoek naar de effecten van verschillende heggen-karakteristieken op broedvogels in de Maasheggen.

Zoals bekend is, vormen de Maasheggen het grootste aaneengesloten heggen-landschap van Nederland, en hebben recente monitoringsonderzoeken al aangetoond dat allerlei (ook zeldzame) vogels in groten getale hun weg naar de Maasheggen weten te vinden. Tegelijkertijd is bekend dat het in omliggende gebieden met geen of minder heggen aanzienlijk slechter is gesteld met de vogelstand.

Dat roept de vraag op wat maakt dat de heggen in het Maasheggengebied zo'n grote aantrekkingskracht op vogels heb-

ben. In de Maasheggen komen ook verschillende soorten heggen voor, zoals knip- en scheerheggen, struweelheggen en natuurlijk de gevlochten heggen. Deze verschillende soorten heggen worden op verschillende manieren beheerd; vaak zelfs worden heggen van hetzelfde type verschillend beheerd. Als beheerders van de Maasheggen zijn we daarom erg benieuwd welke heggenvormen en welke beheersvormen de grootste aantrekkingskracht hebben op broedvogels. Vandaar dit nieuwe onderzoek. In het onderzoek zullen we tevens kijken naar

onder meer de hoogte, de breedte en het volume van de heggen, evenals naar de effecten van de omgeving rondom de heggen, zoals openheid van het omliggende grasland of akkerland, hoeveelheid kruiden, aanwezigheid van water en de onderlinge verbondenheid van de heggen.

De VNC probeert altijd zoveel mogelijk de biodiversiteit te stimuleren met al haar landschappelijke activiteiten, dus uiteraard zullen de resultaten van het onderzoek ook gebruikt worden om nog effectiever beheer te kunnen uitvoeren.

Leefgebied smal longkruid uitgebreid

Zoals u eerder in de Landschappelijk heeft kunnen lezen, is de VNC onlangs begonnen met een reddingsactie van het zeer zeldzame smal longkruid. Deze bijzondere plant met prachtige azuurblauwe bloemen is vrijwel geheel verdwenen uit Nederland en groeit met slechts enkele tientallen exemplaren enkel nog in het Bronnenbos in Ubbergen. Het smal longkruid is een zogenoemde 'prioritaire soort' van de provincie Gelderland en staat op de Rode Lijst van planten.

Om te voorkomen dat het smal longkruid helemaal verdwijnt, heeft ecologisch adviesbureau Natuurbalans-Limes Divergens stekjes en zaden verzameld en opgekweekt. De zaden oogst viel wat tegen, maar de stekken leverden dertig planten op met grote rozetten met meerdere bloeistengels en flinke wortelkluiten.

Twintig van deze stekken zijn eind januari van dit jaar geplant op drie nieuwe locaties in het Bronnenbos. Vermoedelijk was de oorspronkelijke groeiplek niet optimaal, aangezien de opgekweekte stekken een veel vitalere indruk maken. Door de stekken op verschillende locaties uit te planten met nét iets andere groeiomstandigheden, komen we hopelijk meer te weten over de wensen van het smal longkruid.

Het geogste smal longkruid groeide op twee vlak bij elkaar gelegen, maar wel

geïsoleerde locaties. Om de genetische variatie en de bestuivingskans van het nieuw geplante smal longkruid te vergroten, zijn de stekken van beide oorspronkelijke locaties steeds bij elkaar geplant.

Het is nu belangrijk dat de uitgezette planten ook zaad gaan zetten. De stekken zijn immers genetisch identiek aan de bestaande exemplaren. Alleen bij zaadsetting wordt de genetische variatie van de twee oorspronkelijke locaties weer vermengd, waardoor de populatie smal longkruid in het Bronnenbos levensvatbaarder wordt. Om de bloeiperiode en zaadsetting beter te kunnen onderzoeken, zijn de overige tien stekken bij Natuurbalans gebleven.

De VNC is verheugd over het tot dusver behaalde succes voor het smal longkruid en hoopt op een vruchtbare toekomst voor deze bijzondere plant.

Foto's: Charlotte Witte

Boven: de vitale opgekweekte stekken.

Onder: de stekken zijn eind januari van dit jaar geplant op drie nieuwe locaties in het Bronnenbos.

Waterlanders

Nederland: periodes met uitzonderlijke droogte, en soms een stortvloed aan water.

Foto: Valentijn te Plate

Waterstaat en waterschap. Wat deze twee met elkaar delen, is water, maar daar heb je het dan ook mee gehad. Hun denkbeelden over waterbeheer lopen ver uiteen. De één wil vooral water vasthouden en op zijn weg naar de Randstad vertragen; de ander is juist van mening dat het water in de rivieren zo snel mogelijk naar het westen, naar zee moet worden geleid.

Waterschappen hebben soms te maken met uitzonderlijke droogte en soms met een stortvloed aan water. Boeren en politieke partijen die sympathie voelen met de agrarische belangen benadrukken bij de waterschappen dat ze het landbouwbelang centraal moeten stellen bij de keuzes omtrent waterpeilen. Rijkswaterstaat wil juist ruimte voor de rivier en een snelle doorstroming. Daarbij zijn het boerenbelang, de natuur, de cultuurhistorie en de belangen van aan de rivier grenzende gemeenten allemaal ondergeschikt.

Wegzakkend land

Beide organisaties staan soms recht tegenover elkaar, en dat terwijl ze natuurlijk nauw met elkaar zouden moeten samenwerken. Ons land mag dan wereldwijd bekend staan om zijn watermanagement, maar als je het verhaal net een tikje anders zou brengen, zou menig buitenlander ons opeens niet meer zo 'clever' vinden.

Die Nederlanders zijn gaan wonen waar dat eigenlijk niet kon. De meesten wo-

nen onder zeeniveau. De steden drijven op het veen, zijn gebouwd op houten palen. De mensen hebben roofofbouw gepleegd op het veen door zo veel en zo diep turf te steken dat er na stormen grote meren zijn ontstaan in Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Friesland, Groningen en Overijssel. Soms is er zelfs ontveend tot op de zeelei, zoals bij het Zoetermeer en het Haarlemmermeer, meren waarin het omliggende veenweidegebied leegloopt. Hierdoor, en door verregaande ontwatering met als doel al vroeg in het voorjaar met zware machines de landerijen op te kunnen, zijn inklinking en versnelde oxidatie (verdamping, tevens CO₂-uitstoot) van de veengrond aan de orde van de dag. Verzilting ligt op veel plekken op de loer. Verzakking ter hoogte van viaducten, steden en spoorbanen vergen continu reparatiewerkzaamheden.

Het is inmiddels zo dramatisch dat de houten heipalen onder vrijwel alle Hollandsche steden moeten worden vervangen door betonnen palen, die verankerd moeten worden aan de funderingen. Spoorbanen en viaducten drukken zo zwaar op de veengrond dat ze slingers en slagen of bulten en laagtes vertonen.

Waterfronten lopen vast

Maar liefst vier rivieren, de verschillende namen daargelaten, stromen door ons land. Alle zijbeken zijn 'genormaliseerd' (beter gezegd: geabnormaaliseerd); rechtgetrokken voeren ze het

water naar de rivieren. De rivieren zijn bedijkt en hebben door de eeuwen heen hun sediment afgezet binnen het opgedrongen keurslijf van dijken, waardoor de uiterwaarden vaak hoger liggen dan het land achter de dijken. Dijken en zeeweringen – alle waterkeringen moeten met regelmaat hoger gemaakt worden. Bij twee afvoerpieken ligt het gevaar op de loer dat de reeds verzadigde dijken de tweede golf niet meer kunnen tegenhouden en het zullen begeven. Het water zo snel mogelijk naar zee leiden klinkt mooi, maar praktisch alle zee-monddingen zijn dicht gemaakt of laten het water slechts beperkt door. Om die reden wordt de Afsluitdijk met sterkere en grotere gemalen en sluizen uitgerust. Ondertussen stijgt de zee en daalt het land. Kortom, we lopen aan alle waterfronten vast.

Kaderrichtlijn

Als dan ook nog Europa (overigens zeer terecht) komt met eisen omtrent biodiversiteit, natuurlijkheid en zuiverheid van onze wateren, hebben we een probleem. Onze wateren zitten vol met exoten die we soms zelf met opzet hebben losgelaten om de visvangst te vergroten, of die hier gekomen zijn via het ook door Nederland ondersteunde Donaukanaal. Onze landbouwkundig gebruikte giften, kunstmest en mestoverschot, samen met lozingen van de industrie hebben hun effect op de waterkwaliteit zwaar doen gelden. Net als het medicijngebruik, dat onmiskenbaar z'n weg gevonden heeft naar het opper-

vlakke- en grondwater. Dan is met name de Maas volstrekt onnatuurlijk in grote delen van haar vrijwel stilstaande bestaan tussen stuwen en sluisen. Dit om de scheepvaart mogelijk te houden.

Wat is wijsheid

We zouden water altijd en overal moeten vasthouden, zodat droogte geen vat op ons land krijgt. Ook de mondingen van onze rivieren moeten wagenwijd openstaan en alleen gesloten worden in geval van calamiteiten. Dus niet op een kiertje, zoals in de Haringvliet. Geen dwaze bouwplannen in uiterwaarden. Geen biljartlakens van uiterwaarden maken, maar die begroeiing opruwen met oobossen, heggen en hagen. Dijken terugplaatsen waar dat nog kan zonder al te veel woningen, bedrijven of andere obstakels te hoeven verplaatsen. Zulke kosten moet je afzetten tegen de schier onschatbare schadebedragen die het anders kost als de boel uit de rails loopt in de Randstad. Flesenhalsobstructies van brughoofden van spoorbruggen en verkeerswegen die te dicht op de rivier staan, opheffen, waardoor de rivier ter plekke meer ruimte krijgt. Alle beken weer hun normale ruimte gunnen met meandering en extremen afremmen, waardoor pieken afvlakken. We moeten beter leren leven met water en mogen ons wel eens wat bescheidener opstellen.

De landbouw in een land als het onze moet zich aanpassen, en niet andersom. De rekening voor reparatie, opnieuw heien onder steden, loopt in de vele miljarden en wordt verhaald op de burger, niet op de veroorzaker. Het Groene Hart en de andere laagveengebieden liggen op sterven. Dat kan zo niet langer.

Jaap Dirkmaat
directeur

In het Buitenland van Rhoon, direct onder de rook van Rotterdam, zijn diverse landschapselementen aangelegd, zoals natuurvriendelijke oevers. De VNC heeft nu een overzichtelijk en overkoepelend beheerplan opgesteld.

Foto: Vakantijn te Plate

VNC ook komende jaren actief in Buitenland van Rhoon

De VNC is nauw betrokken bij de landschappelijke ontwikkeling van het Buitenland van Rhoon, in de polder Rhoon onder Rotterdam. Sinds 2018 werken we daar aan de uitvoering van het 'streefbeeld', op basis waarvan natuur, landbouw en recreatie in de polder worden ontwikkeld.

Tot onze vreugde kunnen we melden dat de VNC ook de komende jaren in Rhoon actief blijft bij de verdere ontwikkeling van het landschap. Onlangs heeft een aanbesteding plaatsgevonden waarvoor meerdere partijen zich konden inschrijven.

De VNC heeft deze aanbesteding vergund gekregen, waarmee we verder kunnen met ons werk in Rhoon, in ieder geval tot 2027 (met kans op verlenging van twee keer een jaar), tenzij het project eerder zou zijn afgerond. De VNC maakt deel uit van een consortium met andere kennisorganisaties.

De landschappelijke inrichting van het gebied behelst onder meer natuurvriendelijke oevers, flora-akkers, kruidenrijk grasland, heggen en hoogstamboomgaarden.

Uiteraard dienen al deze landschappelijke ingrepen ook deugdelijk beheerd te worden. Hiervoor waren tot nu toe

wel enkele maatregelen beschreven, maar een overzichtelijk en overkoepelend document ontbrak. Daarom heeft de VNC het afgelopen jaar intensief meegewerkt aan een beheerplan, dat onlangs is voltooid.

In het beheerplan worden 19 verschillende natuurmaatregelen beschreven, voorzien van zowel beheereisen als beheeradviezen. Daarbij valt te denken aan tijdstippen waarop gemaaid mag of moet worden, met welk materiaal dat moet gebeuren, wat te doen bij Jacobskruiskruid, en of er maatregelen moeten worden genomen om nesten te sparen.

Op deze manier schept het plan duidelijkheid voor zowel de beheerder als de boeren in het gebied. In het Buitenland van Rhoon blijven we 'lerend beheren'. Het beheerplan is dus niet in beton gegoten, maar zal in de loop der jaren nog worden aangepast op basis van ervaringen uit de praktijk.

100-jarig bestaan Huis Wylerberg – herstel historisch schilderwerk

De VNC kent, voorheen als Vereniging Das&Boom, al meer dan 40 jaar haar thuisbasis in Huis Wylerberg. Vanuit dit monumentale pand in Beek-Ubbergen bij Nijmegen is het grootste deel van de geschiedenis van onze organisaties ontstaan, van de dassenopvang tot het Landschapmuseum en al onze plannen en activiteiten om het landschap aan te kleden.

In 2024 bestaat Huis Wylerberg 100 jaar. Ter gelegenheid hiervan hebben wij een tentoonstelling over de geschiedenis van het huis gemaakt, die u gratis kunt bezoeken

tijdens de openingstijden van het Landschapmuseum. Maar de VNC doet meer voor het jubileum van Huis Wylerberg. Recent is een wetenschappelijk kleurenonderzoek uitgevoerd om het schilderwerk in het huis te herstellen in de oorspronkelijke staat uit 1924. Het onderzoek en schilderwerk vinden plaats onder leiding van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Mocht u willen bijdragen aan dit bijzondere project, kijk dan op www.nederlandscultuurlandschap.nl/schilderwerk

Aankondiging Algemene Ledenvergadering

Op zaterdagochtend 22 juni 2024 vindt de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap plaats. Als lid bent u daarbij natuurlijk van harte welkom.

Aansluitend biedt de VNC 's middags een excursie aan. De ledenvergadering en excursie vinden plaats in de regio Nijmegen. De exacte locatie wordt later bekendgemaakt.

Wilt u de Algemene Ledenvergadering bijwonen, mail dan naar info@nederlandscultuurlandschap.nl. Of stuur een kaartje naar Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Antwoordnummer 2501, 6573 ZX Beek-Ubbergen (postzegel hoeft niet, maar mag wel).

U ontvangt ongeveer twee weken van tevoren het definitieve programma met de vergaderstukken. De vergaderstukken liggen dan ook ter inzage op het kantoor van de VNC. Bij uw aanmelding graag vermelden of u wilt deelnemen aan de excursie.

Steun de VNC met een periodieke schenking

Als lid steunt u de VNC en daarvoor zijn wij u zeer dankbaar. Maar wist u dat uw bijdrage aan onze vereniging u ook belastingvoordeel kan opleveren? Dat kan met een periodieke schenking.

Een periodieke schenking kunt u namelijk geheel aftrekken van uw aangifte inkomstenbelasting. Dit kan onder meer omdat de VNC een erkende ANBI (algemeen nut beogende instelling) is. Met een periodieke schenking zijn beide partijen geholpen. En kunt u zelfs uw donatie verhogen, zonder meer te betalen: de Belastingdienst betaalt in dat geval mee aan uw gift. Goed om te weten: er zit geen minimum aan het bedrag dat u kunt aftrekken als periodieke schenking!

Wilt u graag meer weten of overweegt u uw reguliere contributie om te zetten in een periodieke schenking? Neem dan contact met ons op, door tijdens kantooruren te bellen naar 024-6842294 of te mailen naar info@nederlandscultuurlandschap.nl.

Wij worden gesteund door

